

LANDSKRONA STAD

Utbildningsförvaltningen Landskrona Stad

Datum 2019-05-14
Handläggare Lisbeth Gyllander Torkildsen
Er referens U21019/00243/S

Remissyttrande – Framtidsval – karriärvägledning för individ och samhälle (SOU 2019:4) från Landskrona Stad

Betänkandet SOU 2019:4 Framtidsval – karriärvägledning för individ och samhälle.

Sammanfattning

Vi instämmer i förslaget utredaren föreslagit. Vi anser dock att det behövs ett antal förtydliganden. Nedan redovisas underlaget för det förslag till beslut som tagits fram, med utgångspunkt i de fem huvudsakliga åtgärderna som föreslås i betänkandet, och de förslag vi har till förtydliganden.

1. Den första åtgärden består av tre delar: (1) ett förtydligande av vad individuell vägledning är och bör vara, (2) ett förtydligande av vad generell vägledning innebär i sig självt och i förhållande till den individuella vägledningen samt (3) argumentation till att anta begreppet karriärvägledning.

I förhållande till de två första delarna innebär betänkandet en konkretisering av vägledning i snäv respektive vid benämning, de begrepp som används idag. Den individuella vägledningen fokuserar på individens utbildningsvägar medan den generella ger en allmän kunskap om arbetslivet och kompetens för att identifiera yrken och utbildningar i relation till egna intressen.

Den tredje delen i det första betänkandet är ett förslag om begreppsförändring i skollagen gällande skolväsendets studie- och yrkesvägledning till karriärvägledning. Argumentationen för en förändring av begrepp är att karriär används nationellt och internationellt inom akademisk vägledningslitteratur och i andra vägledningssamtal.

I relation till den tredje delen bör det beaktas att begreppet karriär kan vara svårt att relatera till och förstå för elever i grundskolan och gymnasieskolan. Det behövs således en väl genomarbetad plan för hur gemensam förståelse för att nytt komplext begrepp ska introduceras och implementeras i inte bara på huvudmannanivå och verksamhetsnivå, utan även på elevnivå.

Landskrona stad
Utbildningsförvaltningen
Stadshuset
261 80 Landskrona
Besöksadress Drottninggatan 7

Tfn 0418-47 00 00
Fax 0418-47 36 36
utb@landskrona.se
www.landskrona.se

Bankgiro 868-6123
Org.nr 212000-1140

2. Den andra åtgärden innebär ett förtydligande av elevens tillgång till individuell karriärvägledning. Eleven ska ha tillgång till karriärvägledning efter behov. I stället för att definiera behov utifrån en miniminivå på antal tillfällen, föreslås ”olika förtydliganden av regelverket i syfte att klargöra vad elever och presumtiva elever ska ha tillgång till, vad de ska erbjudas, vem som ska erbjuda vad och i vilken omfattning”.

I betänkandet anges medvetet inte ett bestämt antal tillfällen en elev ska få tillgång till vägledning. De förtydliganden som i stället föreslås måste framgent uttryckas explicit om denna förändring ska gynna eleven.

3. Den tredje åtgärden förtydligar att eleven har rätt till individuell vägledning vid efter behov och vid specifika tillfällen. Gällande dessa tillfällen förtydligas även målgruppen: elever som ska välja gymnasieskola alternativt gymnasiesärskola; nyanlända elever som ska börja i högstadiet, specialskola eller språkinträdning; elever på språkinträdning som har fullföljt sin utbildning och som på grund av sin ålder inte enligt skollagen kan påbörja annan gymnasieutbildning; elever som avslutar sin gymnasieutbildning i förtid eller riskerar att inte nå gymnasieexamen.

Detta är en klokt förtydligande som skapar förutsättningar för elever att få stöd vid vägval där de är i extra behov av professionell guidning.

4. Den fjärde åtgärden beskriver hur kurs- och ämnesplaner i samtliga skolformer på grundskolenivå och gymnasieskolenivå bör ses över. Rekommendationen är att koppla det centrala innehållet och kunskapskraven till frågor som rör samhälls- och arbetsliv.

Vid en översyn av kurs- och ämnesplanerna måste hänsyn tas till respektive ämnes syfte och de förmågor som ska utvecklas i ämnet. Våra läroplaner bygger på en kvalitativ kunskapssyn. I lärarens planering av undervisningen är utgångspunkten vad ska eleven ha kunskap om, förstå och kunna göra efter avslutat arbetsområde. Det mest centrala är vad eleven kan göra med sina kunskaper. En översyn kan således inte begränsas till centralt innehåll och kunskapskrav.

5. Som en femte åtgärd föreslås ett nytt obligatoriskt inslag i utbildningen i grundskolan, grundsärskolan och specialskolan, kallat framtidsval. Syftet med framtidsval är att öka elevernas kunskap inom (1) val och framtidsplanering, (2) arbetsliv och (3) samhälle. Framtidsval ska omfatta 80 timmar med ett fastställt innehåll. Elevens val ska minska med motsvarande antal timmar. Utöver det ska begreppet undervisningstid i nämnda skolformer, innefatta både undervisning i ämnen och tid för framtidsval.

Vi ställer oss positiva till införandet av framtidsval som ett kunskapsområde med tilldelad tid som garanteras i timplanen. Vi tilltalas av att framtidsval tar utgångspunkt i att eleverna ska få en breddad kunskap om samhälls- och arbetsliv för att kunna fatta

underbyggda val om studier och yrken utifrån en fördjupad förståelse av sin egen roll i ett framtida samhälle där flexibilitet i kunnande kommer att vara centralt. Våra elever behöver god självkännetdom och utvecklade kompetenser för att kunna röra sig inom utbildningsystem och arbetsmarknader.

Landskrona som ovan

Lisbeth Gyllander Torkildsen
FoU-chef